

Szerkesztőség

Árad, Acsoy-palota

Kiadóhivatal:

Bulv. Regele Ferdinand 22.
(József főherceg-ut.)

(Árad Nyomda Vállalat)

Sürgönycim: Közlöny, Árad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre ... .. 482 Lel.

Fél évre ... .. 216 Lel.

Negyed évre ... .. 108 Lel.

Havonta ... .. 86 Lel.

Hirdetések díjazás szerint
vételnek fel.

Megjelenik naponta reggel.

Uj Pompeji.

Megint egy távirat, amely a napl híryanag szűkességéből véresen és megrázóan döbben elénk. Mi megszoktuk már a vért és a döbbenetet és a nehéz események egymásra torlódásának hosszú és idegfárasztó sorozatában ez az olaszországi hír mégis szokatlan erővel hat. Arról van szó, hogy ismét kitört az Aetna és a kráterek szájából ömlő három tüzes lávafolyam elpusztított három virágzó községet, e pillanatban fenyegeti az egész környéket, ahonnan tízezerszámra menekül a nép. A dusan virágzó olasz föld e kis részletére ismét lehullott a láva és ki tudja, néhány századév elteltével melyik tudós nevéhez fog fűződni új Pompeji csodáinak felfedezése egy kései ásatáskor.

A második esemény ez az Aetna kitörés rövid időn belül, a mely a világszenzáció erejével hat. Az egyik a bolgár belpolitika felfordulása, amelynek szálai talán egy világpolitikai bonyodalom centruma körül fűződnek, s a másik épen az Aetna új három lávafolyama, amely szemben az előbbivel már a természeti erők orpív és állandó működését dokumentálja. Ő, mi már hozzászoktunk az utolsó tíz esztendőben a társadalmi aetnák számtalan formájához. Európát végigsöpörték a háborúk, és a forradalmaknak mindent elpusztító és mindent megsemmisítő kráterlávái. Ezeknek is vannak vértanúi, halottjai, sebesültjei, rokantjai és messi menekültjei. Megtiportá őket a nagy vész, a világ legforróbb és legszörnyesebb, de ugyanakkor legkiszámíthatatlannabb krátere: a történelem. S valahogy az Aetna kitörése is épen olyan váratlanul, épen olyan kiszámíthatatlanul jött, mint ahogy annak idején ránszakadt a világháború. Persze ha hatásában nem is olyan általános, mégis csak a legmélyebb emberi részvét, a legfelsőbb emberi lélek hurjait rezegteti meg ez az új katasztrófa. Ahogy a régi Pompeji történetét egykorú leírók hátrahagyott műveiből megismerhetjük, most talán egy új Pliniusnak kellene lenni, aki hogy körüli és megbízható leírást adhasson a kráter dühéről, megfigyelés közben veszíti el életét. Mi a Plinius-féle leírásokból tudjuk, hogy akkor, amikor a Vezuv Krisztus

után hetvenkilencben augusztus huszonnegyediken eltemette Pompejít, mindenféle serényen folyt ebben a városban az építkezés. A fényes korszak világfiái szívesen időztek a gyönyörű Pompeji környékén, ahol Ciceronak is, nemkülönben később Claudius császárnak is volt villája. Adataink vannak a Forum Triangulare-ról, a Hercules templomról, a közfürdőről és a Forum Burdinarum-ról, a mely akkoriban vásártérnek számított és az építészetnek és a Krisztus születését követő korszak kultúrájának meglepő és frappáns bizonyítékai ásták ki a kései utódok a Vezuv lánvája alól.

Most három virágzó községet borított be az Aetna lánvája. A társadalmi tűzhányók kráterei után végre egy kráter, amelyből föltartóztathatatlan erővel a természet démonai nyilatkoznak meg. S amikor a krónikás és az olvasó emberi lelke beleremeg ebbe a katasztrófabá, előttem egy pillanatra ama kései Lord Carnarvon alakja elevenedik meg, aki ezeket a romokat néhány század elmúltával egy új kultúra és egy új világrend közepette ki fogja ásni a lánvák és az idők porából. Vajjon milyen képet alkot magának ez a távoli ember a ma kulturájáról, vajjon meg fogja-e látni az elpusztított falvak hamvai között az akaratot, amely ujjaépíteni igyekezett egy világháború megtépázott és tragikus romjait? Észre fogja-e venni, hogy 1923-ban, amikor az Aetna kitört, még nem csillapodtak le az emberi szenvedélyek, még nem fogtak kezét az európai frontok, osztályok és társadalmi káosztok és hogy ugyanakkor, amikor kiömlött a láva az Aetna kráteréből, még láva volt az emberi lélek is?

Ez a messi tudós mindezt észre fogja venni. És talán könyvet ír arról, hogy az emberi szenvedélyek tobzódása felé 1923-ban pusztító tüzet ontott megint az Aetna. Lávát hullatott az örök és engesztelhetetlen természet, mint ha figyelmeztetni akarná az embert arra, hogy megértett az idő az egymást megértésre és ha nem akarjuk egymást megérteni, féltjük azokat az ismeretlen erőket, amelyek végső és tartós békéretintik az embert

Normális az élet Szófiában.

— Eltemették a paraszt-diktátort. — Részletek Sztambuljiszky megöléséről. —

Budapestről táviratozzák: A Pesti Napló Szófiába küldött tudósítója táviratozza: Sztambuljiszkyt tildőzés közben az éjszakai harcban fej- és mellövés érte és hamarosan meghalt. Még ott a helyszínen az erdőben minden különösebb szertartás nélkül temették el. Azóta Szlavovice környékén is teljes a csend. Katonák és önkéntesek őrködnek a rend fellett. A szófiái ostromállapotról elterjedt hírek is valótlank. A bolgár fővárosban az élet normális, az élelmezés jó, de az árak elég magasak. A kormány a léva emelkedésével a kenyér árát leszállította.

Bécsből táviratozzák: Az itteni bolgár követség határozottan cáfolja azt, hogy Ferdinand volt bolgár király elhagyta volna kóburgi birtokát és Bécsben tartózkodnék. Visszatérése Bulgáriába teljesen kizárt dolog, mert Boris király igen nagy népszerűségnek örvend.

Szófiából táviratozzák: Azoknak a csapatoknak parancsnokai, amelyek Sztambuljiszky fegyveres parasztjai ellen Szlavovice környékén harcoltak, pontos leírást adtak a megölt parasztdiktátor kétségbeesett utolsó küzdelméről. Va szillev ezredes a következőket beszélt el:

— Tatárparázdákban megtudtam, hogy Sztambuljiszky Golakból Cankov miniszterelnökhöz táviratot küldött s nemsokára azután én is azonos tartalmu sürgönyt kaptam tőle. Ez volt benne: —

— Értessidök, hogy kormányom megbukott. Kész vagyok magamat megadni. Jöjjetek értem automobilon Vetrenbe. Üdvözet, Sztambuljiszky.

Én magam személyesen néhány tiszttel automobilon Golakba siettem, ahol már vártak Sztambuljiszky parlamentörjei. Szófiából azt az utasítást küldték nekem, hogy Sztambuljiszkyt katonai fedezet mellett szállíttassam a fővárosba. Ugy látszik, hogy Sztambuljiszky időközben megmásította elhatározását mert jelentették nekem, hogy a szlavovicei házból gépfegyvertől fogadta a kormány közeledő csapatát, Sztambuljiszky pedig megszökött. Az erdőbe menekült, még élelmet sem vitt magával és katonáim bekerítették.

Bizonyára az éhség vitte rá, hogy feladja az ellenállást. Emberei hozták nekem ezt a hírt azzal a kérés-sel, hogy Sztambuljiszky szeretne magával vinni Szlavoviceből egyet-mást, különösen ruhát. Mikor másnap Sztambuljiszkyt automobilonra ültették és mellé több szuronyos katonát, az erdő sűrűjéből parasztok tüzelni kezdtek a kíséretre, bálványukat pedig kiszabadították. Nyomban csapatok mentek üldözésére, ütközet fejlődött ki s ekkor érték a halálos golyók Sztambuljiszkyt. Holttestét Szlavovicebe vittem és ott is temetttem el.

Budapestről táviratozzák: Egy Szófiából visszaérkezett budapesti nagykereskedő beszéli, hogy a megölt Sztambuljiszky volt miniszterelnök magánélete az elképzelhető legaljasabb volt. Miniszterként feleségeivel a tudtukkal vagy a tudtukon kívül viszonya volt. Hatalmas gyűjteményt állított össze perverz fényképekből. Kormánykörökben, hogy megmutassák, ki volt Sztambuljiszky, azzal a gondolat-tal foglalkoznak, hogy a gyűjteményt közszemlére tessék ki. A pártvezérek már megsemmisítették a gyűjteményt. Ez volt az a Sztambuljiszky, aki olyan törvényt hozatott, hogy a tizemégy éven felüli leányoknak az iskolákban állam-dó orvosi vizsgálatnak kell magukat alávetniük. A felesége, akinek mártírhum volt mellette az élete, már régebben elvált tőle. Leánya a müncheni bolgár konzul felesége. Megállapították, hogy a puritán parasztvezér a legutóbb négy millió svájci frankot küldött leányának külföldön való megőrzés céljából.

Szófiából táviratozzák: Az új kormány Sztambuljiszky több törvényét semmisnek jelentette ki. A parasztpárti többségű községekben feloszlatták a képviselőtestületeket és kormánybiztosokat neveztek ki, akik többnyire tartalékos tisztek. Az új nemzetgyűlési választásokat szeptember második felében akarják megtartani.

Bratiansu pénzügyminiszter Párisba utazott. Bucurestiből táviratozzák: Bratiansu Vintila pénzügyminiszter ma Párisba utazott. Távolléte alatt Duca külügyminiszter helyettesíti (Rador.)

Támadás a görög pápa ellen.

(A görög pátriárkát nyakánál és lábánál fogva kihurcolták szobájából.)

Konstantinápolyból jelentik: A Meletios ököménéiai pátriárka ellen intézett támadásról pár szóban beszámoltak a táviratok. Ez a támadás oly brutális volt, hogy az európai diplomácia még mindig a hatása alatt áll. Meletios pátriárka Konstantinápolyban az Arany-szarv mellett a világhíres Fanar-palotában lakik.

Az ököménéiai pátriárka az özszes görög keresztények lelki fejelemé, akit a „görög pápának” neveznek.

Az angorai kormány csapatainak Konstantinápolyba való bevonulása után a török politikusoknak sehogy sem tetszett, hogy a pátriárkát széket Meletios tölti be. Mindenképpen arra törekedtek, hogy eltávolítsák helyéről s olyan ember kerüljön a helyébe, aki a török nacionalista politikának engedelmesebb eszköze lesz. Meletios pátriárka hónapok óta kapta a fenyegető leveleket. Figyelmeztették, meneküljön a török fővárosból, mert nincs biztonságban az élete.

— Isten ideállított — felelt ezekre a figyelmeztetésekre a pátriárka — én tehát nem hagyhatom el és nem is fogom elhagyni a helyemet.

Néhány napig nem érkeztek fenyegető levelek, mire a pátriárka környezete azt hitte, hogy most már senkitől sem kell tartaniok. Annál nagyobb volt a meglepeté-

sük, mikor a múlt héten pénteken reggel körülbelül háromszáz főnyi csapat szállotta meg a palotát. Görögök voltak valamennyien. Defegyverezték a kapuban és az ajtóknál álló őrséget, felrohantak a pátriárka belsejébe. A főpap nyugodtan nézett szembe a csöcselékkel.

— Azonnal adja be a lemondását! — ordították Meletios felé:

A pátriárka kiegyenesedett, az asztalán levő feszületre tette a kezét s így szólott:

— Nem mondom le, engem csak az Isten szólíthat el e helyről. A 300 főnyi csöcselékkel rendőrök és katonák is jöttek, akik nyugodtan nézték, amint a szédült-velettel népség elárasztotta a palotát s ott mindent össze-vissza rombolt. A pátriárka szobájába szintén bevonultak a rendőrök és katonák, de nem akadályozták meg a csöcseléket abban, hogy a főpapot inzultálják. Meletios felháborodva szólt a tőle két lépésvire álló tisztnek:

— Ön nyugodtan nézi ezt az istentelenséget?

A tiszt vállát vont és nem válaszolt. A tömegből erre többen előreléptek és megragadták az ősz egyházfejedelmet. Ketten a nyakánál és ketten a lábánál fogták meg és lecipelték a földszintre, ahol a lépcsőhöz vágták. Az öreg pap ajuttan terült el a földön. A rendőrség és katonaság még min-

dig nem lépett közbe, noha a palotának minden részében ott állottak fegyveresen. A csöcselék egy darabig még rombolt és az elvihető tárgyakat elcipelte, azután lassan kint elvonult.

A pátriárka később magához tért s visszament hivatali szobájába. Itt azonnal asztalhoz ült és hozzáfogott annak a memorandumnak az írásához, amelyet az entente-hatalmak főbiztosához intézett. Ebben elmondotta, mi történt vele. Az antant megbizottak eddig még nem válaszoltak a memorandumra. A támadás híre gyorsan elterjedt a görög lakosság között s mindenütt érthető felháborodást keltett.

Bethlen és Benes.

(A cseh külügyminiszter lapja a megértésért.)

Prágából táviratozzák: A prágai parlament magyar képviselői között úgy hirléik, hogy a magyar kormány nem hivatalos megbeszéléseket kezdett a csehszlovák kormánnyal, hogy a kisantantot a magyar hitel kérdésében elfoglalt álláspontjának feladására bírja. Ha az előzetes megbeszélések kedvezően végződnek, amiben prágai körök nem kételkednek, akkor gróf Bethlen István meg fogja látogatni Benes csehszlovák külügyminiszterét.

Prágából táviratozzák: A Tribuna, Benes lapja mai számának vezércikkében a magyar problémát új beállításban tárgyalja és azt hangoztatja, hogy el kell követ

keznie már a megértésnek. A lap hangsúlyozza, hogyha komoly a hangulatváltozás, akkor Magyarország nem késlekedik, hogy újból felvegye azt a fonalat, amelyet mindenkor az utódállamok ejtettek el.

Szünőben a piaci bojkott

(Ujaradi termelők a város vezetőségénél.)

Az ujaradi termelők és élelmiszerárúsítók bojkottja Arad ellen szünőfélben van. Ma délelőtt az ujaradi termelők megbizottai felke-resték a város vezetőségét és dr. Robu János főpolgármester és dr. Angel István polgármester jelenlétében előadták sérelmeiket. Elsősorban a hatóság embereinek agresszív fellépésének megszüntetését kérték. A főpolgármester kijelentette, hogy intézkedésére, panasza okot adó visszaélések többé nem fognak megtörténni. Egyik ujaradi asszony bejelentette a főpolgármesternek, hogy őt a hatóságnak két embere súlyosan bántalmazta. A főpolgármester a legnagyobb felháborodással ülte el a két ember tettét, és azonnal intézkedett, hogy megkapják méltó büntetésüket.

A másik kérésük a termelőknek a maximális árak megszüntetése.

— Biztosítjuk a közönséget — mondották — hogy ha megszűnnek a maximális árak, nem lesz drágább semmi, sőt mindenek esni fog az ára.

A maximális árak megszüntetésével csak a hatósági ellenőrzést akarják feleslegessé tenni, amely szerintük kellemetlen nekik is, a közönségnek is. A főpolgármester tudomására adta a küldötteknek, hogy kérésüket egyelőre nem teljesítheti, mert törvény kötelezi a piaci árak maximálására. Kérték még az elővásárlási tilalom megszüntetését. Dr. Angel István polgármester megígérte, hogy ha látja, hogy a közönség nem károsodik, a tilalom megszüntetésével, ha annyit termény lesz a piacon, hogy mindenkit bőven ellehet látni, javasolni fogja a tanácsnak kérésük teljesítését.

Az ujaradi termelők megbizottait megnyugtatták a kapott felvilágosítások és kijelentették, hogy még ma este megbeszélést folytatnak társaikkal, amelynek remélhetőleg az lesz a következménye, hogy a holnapi piacra mindnyájan bejönnek.

Ujabb adóemeléssel készül. Bucurestiből jelentik: A Dimineata értesülése szerint a pénzügyminiszter elhatározta, hogy ősszel revízió alá veszi a közvetlen adóról és a bélyegilletékekről szóló törvényeket. Ez a revízió az adók újabb felemelését jelenti. (Rador.)

A „Liliom” Párisban.

(Expresszionista rendezésben hozták színre Molnár darabját.)

(Az Aradi Közlöny párisi levelezőjétől.) Távirat megvitte már haza a híret: Molnár Ferenc gyönyörű legendája, a Liliom, Párisban óriási sikert aratott.

Szorongó szívvel ültünk be a fő próbára. A Théâtre des Champs Elysées kétségtelenül Páris egyik legelőkelőbb, legmodernebb színháza, de egyben kísérleti színház. Igazgatója, Hébertot, ismeretes az excentricitásairól, amelyek még merészebbek lettek, amióta Hébertot az orosz Pitoeffel dolgozik együtt. Hébertot és Pitoeff lelkes szolgálója mindennek, ami új.

Felgördül a függöny. A Liliom idegenben való előadásait Molnár egy előképpel, amolyan néma prólóggal kezdi meg; ez a próló az azt a vurstli-milliót viszi a néző elé, amelynek elvetélt művésze, költője Liliom, s amelyben a darab többi szereplője ottinon van. Már ahogyan ezt a toweri képet a néző elé hozta a színház, rémülettel töltötte el a lenn szorongó néhány magyart. Kaleidoszkopszerű zsufoltságban néhány vásári bohóc, erőművészek, balletet járó gyerekek, tolongás, hadarandázás. Aztán lába öltözve, fején

óriási cilinderrrel, a lábán escarpinnal, a kezében liliummal bélelt holmi Caligarinak öltözött balletművész, — Liliom —; és libben, libben, lejt és ugrál, hajbókok. A színpadi közönség tapsol. „Liliom, Liliom”, — kiáltja extaltikusan a kórus.

Az első kép. Kubitsa diszlet. Az egész színpad szögbe összefutó, négy darab színes sáv; egy zöld és egy sárga (a ligeti utat két oldalt beszélő pázsit), egy narancsszínű harmadik sáv; a naplemente levegője és egy negyedik, szintén ék alakú sáv, sötétkék: az ég. Ez a négy darab nagy, háromszögű ék a horizont végén fut össze és diszlet helyett bekeretezi a színpadot...

Julika és Marika a színpadon. Julikát Pitoeffné játssza. Ama nagy kiváló művészek közül való, akikről második szavuknál már tudjuk, hogy nagy és feledhetetlen élményt hoznak számunkra. Julikája ideális. A Muskátné személyesítője más meglepetést tart a számunkra.

És most új rémület szakad ránk: Pitoeff, aki Liliomot játssza, nagyon rossz színész. A francia kiejtése bántóan kellemetlen. Az ötödik kép végéig a hatás egyre fokozódik.

Minden egyes képpel növekszik a siker. A csend a teremben ünnepi; derű és megilletődés játszik a szívekben; és egyre és egyre a következő percek újabb csodáit várja a nézőtérrel mindenki...

A felvonások között a folyosón óriási a zsihongság: Mindenki érzi, ujságolja, vetélkedve hangoztatja, hogy nagy és feledhetetlen este ez! Holnapután már chic lesz elkérkedni vele:

— Én is ott voltam!

Liliomot hozzák a Szent Mihály lován. Pitoeffné a klimaxát éri el annak, ami művészet. A némasága a mozdulatlansága, a dermetsége, szemének merő nézése végtelen, mint az ég, amely alatt Oceánokat rengetnek meg titokzatos erők. — Bucsuja a halott Liliomtól. Szem a teremben szárazon nem maradt.

A mennyei jelenet már operetti, sőt szinte revüszzerű. Tulzásokba csap. Égi telefon. Az égi rendőrtiszt lila pizsámában, piros kis automobilon fut be a színre. Angyal a sofförje. A rendőrszobából létra viszi az üdvözülteket a paradicsomba és ugvancsak létra viszi le a földre...

És most az utolsó kép: a fájdalom, a szeretet, a rezignáció és a balsors végső akkordja. Éjféli utáni egy órákor vége a főpróbának.

Gömbös lemondott.

(„Nagyatádi Szabó, a magyar Sztambulijcsky.”)

Budapestről táviratozzák: Gömbös Gyula ma levélben közölte gróf Bethlen István miniszterelnökkel, hogy lemond az egységspárt alelnöki tisztségéről.

Budapestről táviratozzák: A nemzetgyűlés mai ülésén kimondták az indemnitásra a sürgősséget és holnap tárgyalják. Napirend előtt Meskó Zoltán független kisgazda szóváltette a Képes krónika és a Pester Lloyd támadását nagy atádi Szabó István ellen, akif Sztambulijcskyvel hasonlítanak össze. Ő híve a sajtószabadságnak, de a hangot elitéli. Gróf Bethlen miniszterelnök azt válaszolta, hogy a kormány hozzászókött az ifyjaitá támadásokhoz, amelyek elben vértözve van. Az ilyen támadást izléstelennek tartja és elitéli.

Kampóskeresztes

plakátok Aradon.

(Cuzák felhívása a zsidók ellen.)

Az aradi hirdetészlopokon ma kampóskeresztes plakátokat ragasztottak ki, amelyeket a román keresztény nemzeti védelem központi bizottsága nevében A. C. Cuxa és N. C. Paulescu írtak alá. A felhívás hangsúlyozza, hogy az egyetemi hallgatók már hat hónap óta küzdenek a nemzet megmentésének szent ügyéért és ez a mentés a zsidó előzónlós okozta halálos veszedelemből való kimenekülést célozza. Azonban van a mozgalmaknak egy ellensége, egy gögőspárt tulnyomó hatalma (Ez alatt a liberális pártot értik. — A szerk.), amely azt a megbocsájtáttalan bünt követte el, hogy az alkotmány által polgárosította a zsidókat. Ez az idegenekké vált párt, amely megveti a románság válogatott virágát, elutasítja jogos követeléseket teljesítését. A szegény egyetemi hallgatók kimondhatatlan kímokot szenvednek és a fagy, az éhség és a börtön által őket arra kényszerítik, hogy némuljanak el. Itt az ideje tehát, hogy a nemzetvédelmi keresztény ligába lépjen mindenki, amelynek azután senki se állhasson ellen és hogy erélyesen tiltakozhassanak a zsidó ellenes egyetemi hallgatók ostoba üldözése ellen odakiáltva a kormányzó pribekeknek, akik a zsidók szolgálatába állottak, hogy: elég! Azután még egy nagy cselekedetet kell véghezvinni, készülni kell az új választásokra, amelyeknek a zsidókérdés lezárásában kell lefolyniok. Ha a ligának az igazi hazafiakból álló parlament többsége lesz, ki fogja elégiteni az egyetemi hallgatókat, akik a ligának annyira drágák és új alkotmányt fognak csinálni, amelybe újból fel fogják venni az 1866. évi alkotmány hetedik paragrafusát, amely,

igly szól: „Csak a keresztény szer tartású idegenek nyerhetnek polgárjogot!” A háborút, amelyet ma az egyetemisták viselnek, az egész nemzet magára fogja vállalni és győzni fognak.

A budapesti rendőrséget csapta be a sikkasztó.

— Kopinics, a besugó. — Ujabb részletek a száznegyvenmillió sikkasztásról. — Aradon is nyomoznak Kopinics után. — Munkában egy amerikai detektív.)

A budapesti államrendőrséget a Kecskeméthy Győző-féle sikkasztás óta nem foglalkoztatta olyan nagyszabású család; mint az, amelyet Kopinics Jenő volt budapesti banktisztviselő követett el, aki 140 millió koronát elsikkasztott és megszökött. A dolognak legnagyobb érdekessége az, hogy a beszapott fél tulajdonképpen nem más, mint a budapesti államrendőrség. Töle csalta ki Kopinics a 140 millió koronát, amit annál könnyebben megtehetett, mert Kopinics besugója volt a rendőrség ama detektívcsoportjának, amely a valutaüzérkedést ügyekben nyomoz. A nagyszabású sikkasztásról budapesti tudósítónk a következő ujabb részleteket jelenti:

A besugó jól dolgozik.

A budapesti rendőrség Kállay-csoportja, amely a valutaüzérkedési ügyekben nyomoz, néhány hónap alatt több százmillió koronát foglalt le valutaüzerektől és olyanoktól, akik valutaüzérkedéssel foglalkoznak. A Kállay-csoport annak köszönheti sikereit hogy ügyes besugókat tudott szerezni, akik egymásután szállították a tippeket a nekik járó husz százalékos jutalom fejében. Így jutott a csoporttal érintkezésbe Kopinics Jenő volt banktisztviselő, aki az első intrádára két nagyszabású üzérkedő társaságra hívta fel a detektívek figyelmét. A besugás alapján sikerült is a két társaságot ártalmatlanná tenni. Ekkor közölték vele, hogy a jutalmat csak a pénzügyminiszteri döntés után kaphatja meg. Ezután is többször felkereste a Kállay-csoportot és szállította a tippeket. A múlt hét csütörtökién felkereste Kállay Lajos detektívfelügyelőt, és elmondotta, hogy egy társaság 500 ezer szokolt akar beváltani magyar koronára a devizaközpont kiküldetésével. Megemlítette, hogy le lehetne lepelni a társaságot, ha neki 140 millió koronát bocsátjánának rendelkezésére. Azt az utasítást kapta Kopinics, hogy szívesen menjen bele az üzletbe és másnap keresse fel a detektíveket. Kopinics meg is jelent és elmondotta, hogy szombat déli egy órakor meg lehetne csinálni a dolgot a Hitelbankban, mert ennek egyik cégvezetőjénél van az 500 ezer szokol. Ő lefizetné a cégvezetőnek a 140 millió koronát és akkor a detektívek elfoghatnák az üzereket. Szombaton reggel a detektívek a Devizaközpont engedélyével a Jegybanknál felvették a 140 millió korona kölcsönt, amelyet 25 ezres címletekben adtak ki. Dél előtt 11 órakor Kopinics megjelent a csoportnál, majd há-

Tudjuk és hisszük, hogy a felhívás, amelynek aláírói távolról sem képviselik a keresztény románságot, Aradon teljesen hatástalan fog maradni és kár volt azokat kiragasztani.

romnegyedik órakor hat detektívvel elindult a Hitelbank József-téri palotájához. Két detektív a bank főbejáratához állott, a másik négy pedig felment Kopinics-csal a második emeletre. Itt Kopinics igly szólt a detektívekhez:

— Adják ide nekem a pénzt! Én egyedül megyek be, pár perc múlva aztán megadom a jelzést és akkor jöjjenek be utánam, hogy meg fogjuk őket!

Kopinics Jenő megszökött.

A négy detektív átadta Kopinicsnak a 140 milliót tartalmazó négy csomagot és elhelyezkedett az előszobában. Kopinics a csomagokat két oldal a hóna alá vette és belépett az irodába. A detektívek körülbelül negyedik óra hosszat várakoztak, de már türelmetlenkedni kezdtek és benyitottak az irodába. Nagy meglepetés-

Kopinics Jenőt Aradon is keresik.

Budapestről táviratozzák: A Kopinics Jenő után utazott detektívek Kisjenőn a román vámvonaltól parancsnokának, egy századosnak engedélyével nyomoztak. Megállapították, hogy Kopinics vasárnap hajnalban Kisjenőre érkezett, egy átvonuló szállásadó házikóban meghalt és délben Arad felé utazott. Az aradi rendőrség közölte a budapesti rendőrséggel, hogy a legszélesebbkörű nyomozást indította meg Kopinics Jenő kézrekerítésére. Nyomoz Kopinics Jenő után Krón amerikai detektív is, aki véletlenül Budapestben tartózkodott és mint amerikai állampolgárnak teljes mozgási szabadsága van. Krón amerikai detektív a Hitelbank megbízásából nyomozza a sikkasztót és elutazott Budapestről Románia felé. A határról azt táviratozta a Hitelbanknak, hogy átlépte a román határt és megkezdte a nyomozást.

Ma megkerült Kopinics Jenő egyik tettestársa, aki a sikkasztó budapesti szállásáról el akarta vinni Kopinics csomagjait. Ennél az embernél 25 ezres címletekben 10 millió koronát találtak. Kifallgatása során beismerte, hogy Kopinics szombaton déiben nála átöltözködött és 10 millió koronát adót át megőrzés végett azzal a kijelentéssel hogy ez apai öröksége.

Budapestről táviratozza tudósítónk: Az államrendőrségen jelentkezett a keleti expressz étkező kocsijának főpincére és elmondotta, hogy

Aradon beszélt egy bankárral, aki Kopinicsnek ötvenmillió magyar koronát váltott be leire. Kopinics elbeszélte a bankárnak, hogy Temesvárra és onnan Fehértemplomba megy.

A rendőrség megállapította, hogy

sel látták, hogy Kopinics Jenő nem tartózkodik ott. Érdeklődtek a tisztviselőknél, de senki sem tudott felvilágosítást adni. Ekkor fedezték fel, hogy az irodának három kijárata van. Rögtön előlöták a többi kijáratokat és folyósókat is, de már késő volt: Kopinics megszökött. Délután fél két óra lehetett, amikor a detektívek kétségbeesetten mentek vissza a főkapitányságra, ahol bejelentették a dolgot. Hamarosan megállapították, hogy Kopinics az egyik mellékkijárton távozott és a mellékfolyosón ment le a lépcsőházba, ahonnan a Wurm-utcai kapun távozott. Nyomban több detektívcsoportot mozgósítottak és mindenekelőtt a pályaudvarokra küldtek két embereket minden eredmény nélkül. Majd sorra járták az autógarázsokat és késő este megtudták a Király-garázsban, hogy két nappal azelőtt Kopinics személyleírásának megfelelő ember dr. Balázs néven az iránt érdeklődött, hogy mennyibe kerül az út Szolnokig? Szombat délután három órakor megjelent a garázsban a magát dr. Balásznak nevező fiatalember, akinek egy Koppel-kocsit bocsájtottak a rendelkezésére. A detektívek repülőgépen akarták üldözöbe venni az autón menekülő sikkasztót, de az Aero Társaság a kedvezőtlen időre való tekintettel nem vállalkozott az utra.

a család édesanyjának fivére, Schrantz Antal Temesvárott lakik, másik fivére pedig Fehértemplomban. Ebből azt következtetik, hogy Kopinics teljesen biztonságban érezhette magát és igazat mondhatott. Megállapították Kopinicsról, hogy büntetlen előéletű. Mint orvostanhallgató ritkán jár az egyetemre és inkább árak közvetítésével foglalkozott. Szabad idejét nőkkel töltötte. A lakásán tartott házkutatás alkalmával három különféle szarvas levelet találtak bőröndjében. Egyszerre három nővel levelezett. A levelek íróit beidézték a rendőrségre.

Oradeamareről (Nagyváradról) jelentik: A budapesti 140 millió sikkasztásban résztvevő két sóffort ma Oradeamaren (Nagyváradon) letartóztatták. Kihallgatásuk folyik. Részletek még hiányoznak. (Rador.)

„A szegénységet nem tudom elviselni.”

Kopinics Jenő budapesti életéről érdekes részletek derültek ki. A fiatalember már régen hangoztatta barátai előtt, hogy valamely módon meg fog gazdagodni. Egy alkalommal ezt mondotta barátainak:

— Még a büntől sem riadnék vissza, csak hogy dúsgazdag ember lehessenek, mert a szegénységet nem tudom elviselni!

Kopinics állandóan detektívregényeket és kalandortörténeteket olvasott. Fantáziáját gyakran foglalkoztatta az, miként lehetne nagyobb büncselekmény elkövetése esetén elrejtőzni a nyomozó hatóság előtt. Amikor az újságban felbűntettről olvasott, gyakran elmondotta barátainak, miként hajította volna végre a büncselekményt ő úgy, hogy sohase jöhessenek rá. Kopinics tényleg a legalaposabban készítette elő és hajította végre nagyszerű sikkasztását

A titokzatos szóke fiatalember.

Tegnap az esti órákban a rendőrség újabb nyomot talált. Egy huszonöt év körüli szóke fiatalembert keresnek, aki állítólag szoros barátságot tartott fenn Kopinics Jenővel. Megállapították, hogy ez a fiatalember rendelkezett szombat délelőtt a Király-garázsban az autót, amelyen Kopinics dr. Balázs néven megszőkött. Megállapították, hogy szombat dél után négy órakor Kopinicsnak Jégverem-utcai lakásán ugyan-csak szóke fiatalember jelent meg és tizenöt ezer koronát adott át Kopinicsnak lakásadóinak, a melynek fejében a Kopinics nével-alírásával ellátott elismervénnyel elkérte barátja otthon hagyott bőröndjét. Megállapította a nyomozás, hogy Kopinics a Hitelbank épületéből szombaton déli fél egy órakor távozott. Most azt próbálják kideríteni, hogy hol töltötte a Hitelbankból való távozását és az elutazása közötti időt. Ennek ismerete fontos, mert a Hitelbankból a pénzt két papírosomagban vitté magával, az autógarázsba pedig már bőrönddel a kezében érkezett. A bőröndöt Löwinger Károly üzletében vásárolta, ahova fiakkal érkezett. Abban az időben egy barna nő is volt vele. A rendőrség biztosra veszi, hogy Kopinicsnek cinkostársai is voltak, a kiknek a pénz egy részét átadta. A detektívek megállapították, hogy a keresett szóke fiatalember tegnap az egyik délutáni vonattal hirtelen elutazott Budapestről, állítólag egy dunántúli városba. A titokzatos szóke fiatalembert most keresik.

A sikkasztó barátnője.

A rendőrség őrizetbe vette Papp Máttyás miniszteri tisztviselő 22 éves csinos feleségét, aki három hónappal ezelőtt ismerkedett meg Kopinics Jenővel. Kiderült, hogy Papp Máttyásné péntek este egy kávéházban találkozott barátjával. Itt megbeszélték, hogy másnap Kopinics elmegy érte. Az asszony a kihallgatás során tagadta, hogy a szombati találkozásakor pénzt kapott volna Kopinicstól. Kiderült azonban, hogy az asszony szombat délután rendezte a varrónőszámláját. Papp Máttyás a férj pedig kijelentette, hogy tőle az asszony nem kapott pénzt. — Papp Máttyásné kérkedett az egyik barátjánál Kopinics ismerettségével és azt mondta, hogy barátja kibékül dús gazdag nagybátyjával, akkor milliói lesznek ő elvált az urától és Kopinics felesége lesz.

Papp Máttyás naponta négyszer vizet éllelmet a rendőrségre letartóztatott feleségének.

A temesvári papnövendék.

Temesvári szerkesztőségünk jelenti: Budapesti távirat szerint Kopinics Jenő valószínűleg Temesvár felé vette szökésének irányát, ahol háboru előtt papnövendék volt. A timisoarai (temesvári) rendőrség megállapította, hogy Kopinics Jenő 1902—1915. években tényleg Temesvárott tartózkodott, ahol a küsszeminárium növendéke volt és 1915-ben bevonult katonának, azóta nem járt Temesvárott. Biztos nyomok arra mutatnak, hogy Chlisineum (Kisjenőn) és Aradon át még a vasárnap folyamán Temesvárra utazott.

Az Etna-vulkán borzalmas pusztítása

— Három községet eltemetett a tűzbes láva. — Catania katasztrófája. —

Cataniából táviratozzák: Szombatról vasárnapra virradó éjszaka hatalmas földrázskódítások után, melyeket menydörgésszerű dübörgés követett, az Etna újból kitört. A kráterből ontja a tüzés lávát, amely a környékbeli gyönyörű fenyőerdőket elborította. A hatalmas szálfa ezrei már elhamvadtak a lávatömegben. A lávafolyam feltartóztatlanul zudul a mélyben fekvő vidékekre. A lakosság ezrével menekül Cataniából és Lingua Glossából.

Cataniából jelentik, hogy a lávatömeg Lingua Glossa irányában hömpölyög. A lávafolyam háromszáz méter széles és olyan gyorsasággal ömlik, hogy nincs az egész környéken menekülés. Katonáság, fascista milícia és tűzoltóság indult automobilokon a katasztrófa színhelyére. A környéken mindenütt rettenetes a felfordulás. Embertölték kezemunkája pusztult el már eddig is.

Cataniából jelentik: Vasárnap hajnalban megkondultak a harangok. A lakosság eszeveszetten kezdte meg menekülését. A lávatömeg utjukban mindent felperteszelt. Valóságos népvándorlás kezdődött az Etna körül fekvő helységekből. A Hegyoldal lejtőin hatalmas erdősegeken keresztül fákat hömpölygetve, a házak üszkös romjait elborítva ömlik lefelé a lávatenger. Megnyílt a legnagyobb kráter, a Montana Rossa és Montana Bianca között is. A láva három széles folyamán tódul Lingua Glossa, Vaste Pessiane és az 1914-iki lávameder irányában. A kár máris óriási. Vasárnap reggel a lávatenger már csak Grányira volt Lingua Glossa helységtől. A község huszonkétezer főnyi lakossága elmenekült és a halálos betegkeket is magukkal hurcolták a lakosok. Catania minden házában menedéket adnak a földöntúlnak. Szicília minden városából mentő expedíciók indultak a vulkán környéke felé. A Messinából és Palermóból indult expedíciók már elérték a veszedelem színhelyét. Félt, hogy a tüzengerben sok ember életét veszítette. A menekülőket azt beszélik, hogy az emberek százával és az istállóiban a barmok ezrével vesztek oda. A menekülő emberáradatba rohanó állatok keverednek, letiporva az embereket.

Messinából jelentik, hogy Lingua Glossát, Castiglionét végpusztulás fenyegeti.

Cataniából táviratozzák: Az Etna kitörését újabb jelentések szerint flosszu földalatti dörgés előzte meg. Ficciolo, Palamald és Fero községeket teljesen elborította a tüzés láva.

Rómából táviratozzák: A Stefani-ügynökség jelentése szerint

sikerült elhárítani a Lingua glossai és castiglionei vasuti állomásokat fenyegető veszedelmet. A cataniai polgármester katonaság segítségével elvitette a holmikat a fenyegetett helységekből. A lávafolyam egyik ága ötszáz méter szélesen tizenkét óra alatt nyolcvan kilométert haladt előre Lingua Glossa felé. Vasárnap éjjelkor csak két kilométernyire volt már a községtől, a másik ága Vastopessiano felé haladt. A kár mérhetetlen. A harmadik láva-folyam az 1911. évi lávameder irányában tódult.

Rómából táviratozzák: Róma és Catania között helyreállították az összeköttetést.

Bécsből táviratozzák: A *Der Tag* jelentik *Milanoból*, hogy az Aetna újabb kitörése következtében a tűzhányót környező községekben óriási a pánik. Cataniában a legkörültekintőbb intézkedéseket léptették életbe a menekültek első segélyezésére. Szicília valamennyi városában segélyvonatokat szerelnek fel, hogy a menekülőket biztonságba helyezték. A veszély különösen Menzo és Pressa helységeket fenyegeti.

Rómából táviratozzák: Az olasz király ma reggel különvonaton Nápolyba utazott, ahonnan hadihajón Cataniába megy a katasztrófától sujtott vidékre.

Messinából táviratozzák: A lávafolyam hihetetlen gyorsasággal terjed tovább. A föld gyomra félelmetesen morajlik. A kilövelő lávát lángnyelvek és füstfellegek követik. *Zaffaranát* már elborította a láva. Ma reggel *Cerre* vasuti állomástól már csak 175 méternyire volt a lávafolyó. Lingua Glossa körül a katonák védősáncot emeltek, hogy a lávatömeg utját a tenger felé terelhessek. Így is valószínű, hogy előnti Lingua Glossát. A városban már senki sem tartózkodik. A lakosság az Alcantara folyón túl éjszakra vándorolt vagy a helytetőkre menekült.

Iskolás gyermekek kiállítás.

A Virginia Hotoran (Erzsébet) utcában levő leányiskola most a tanév végén a tanulók által az év folyamán a kézi munka és slőd órák alatt készített tárgyakból kiállítást rendezett. Ugy az első, mint a felsőbb osztályos tanulók szebbnél-szebb és ügyesen elkészített kötött kézimunkákat, vessző, hánccs, agyag és gyékénymunkákat, domborműveket és papírmunkákat állították ki. A kiállítás szombat estig lesz nyitva, amelyet nemcsak pedagógusoknak, hanem a minden szepet látni óhajtónak is érdemes megtekinteni, hogy a gyermeki szorgalom és ügyesség mire képes. A kiállítás rendezéséért Csáby Istvánné igazgatónő és a kiváló tantestület a legnagyobb elismerés illeti

Irodalom, művészet

* A szinkör heti műsora. Szerda: Gräthen, vigjáték, csak felnőtteknek. Csütörtök: Nirschi Emilia, Kálmán Oszkár és Fleischer Pál, a budapesti Operaház tagjainak együttes koncertje. Péntek: Lakmé, Sándor Erzsébet vendégfelléptével. Szombat: Zsidónő, Kálmán Oszkár és Nirschi Emilia vendégfelléptével. Vasárnap este: Árendás zsidó.

* Charlie nénc. A színház tegnap este a „Charlie néncé” című angol bohózatot elevenítette fel. Ennek a bohózatnak a szerzőjét nem irodalmi nézőpontok vezették, amikor darabját megkonstruálta, hanem egy kacagató darabot akart írni. Amit akart, az sikerült is neki. Annak idején, amikor a darabot bemutatták, hosszú időn át kasszadarabja volt minden magyar színpadnak. Talán husz esztendeje is van, hogy ezt a bohózatot Aradon nem játszották, de ma is épenugy próbára teszi a nevetőizmokat, mint esztendők előtt. A helyzetkomikumok egymást kergetik és a közönség tegnap este végigkacagta az előadást. A férfi főszerepben Tompa Béla adott briliáns alakítást, a többi szerepekben Tökés Anni, Vannay Lonci, Dénes Böske, Tibor Lóri, Jávör, Mészáros és Faludy, egy hozományvadász vén rué szerepében Inke Rezső és a tipikus angolt szemévesítő Selmezy járultak hozzá az előadás sikeréhez.

* Finom francia pikantéria szövi át a városi színház szerda esti újdonságának: a Gräthennek minden mondatát. A humoros, ötletes jelenetek egymást követik az újdonságban, melyre nagy gonddal készül napok óta a prózai együttes. A Gräthent kizárólag csak felnőttek nézhetik végig.

* Nagyszerű színházi esemény lesz a héten Aradnak. A színház igazgatóságának óriási áldozatok árán sikerült két esti vendég szereplésre megnerni a budapesti Operaház három kiváló művészt: Nirschi Emilia primaballerinát, Kálmán Oszkár basszistát és Fleischer Pált, az Operaház karmesterét. A három nagyszerű művész csütörtökön este a színházban önálló estét rendez, melyen Nirschi Emilia a legszebb tánckompozícióit mutatja be. Kálmán Oszkár operáriákat énekel, a zenekart pedig Fleischer Pál vezényli. Szombaton este Kálmán Oszkár a Zsidónőben lép fel a zenekart ez alkalommal is Fleischer Pál dirigálja. Mind a két előadásra jegyek elővételben a színház pénztáránál válthatók.

* Sándor Erzsébet bucsufellepté pénteken este zajlik le a nyári színházban. Egyik legfényesebb szerepében, a Lakmében lép fel.

* Asszonyors címen megrázó, igaz élettragédiát mutat be csütörtökön este az Apolló mozgószínház. Egy nagyszerű karriernak induló fiatal leány élete mögött nyit függőnyt a monumentális, hat felvonásos dráma, melynek vezetés szerepét a világhírű filmművész: Dorothy Phillip játssa.

* Sardou Viktor híres drámája, a Tosca Francesca Bertinivel a főszerepben vasárnap kerül színre az Uránia mozgószínházban.

* Csak még szerdán látható az Apollóban a Pokol kulcsa című amerikai filmek. A csodálatosan felépített gondolatot, ahogy kegyetlen, számitó emberek egy kerítő hálójába kergetnek egy becsületes, odaadó feleséget, csodaszépen oldja meg a rendezés.

Hogv áll a leu?

Június 19-én fizettek 100 leióért:
Aradon:

2.54 svájci frankot,
7.81 francia frankot,
16.66 szokolt,
4.200 külföldi magyar koronát,
3.300 tényleges magyar koronát,
5.200 belföldi magyar koronát,
66.600 német márkát,
34.500 osztrák koronát.

Párisban 8 frankot
Budapesten 3700-3950 koronát
Bécsben 36000 osztrák koronát
Belgrádban 44.50 dinárt
Berlinben 80000 márkát.
Newyorkban 0.50 dollárt.
Londonban 1 font 930 lei.

Aradi cserkészek kirándulása.

(Kinevezték a cserkészek parancsnokát.)

Tegnap este az aradi cserkész vezetők és instruktorok gyűlésén az aradi Moise Nicoara cohors parancsnokául Dolga Imre városi főtisztviselőt választották meg. A gyűlés Simboteanu ezredes, az aradi cserkész kerületi főnök vezetésével igen fontos határozatot hozott. Az aradi cohors első négy centuriója parancsnokául véglegesen kinevezték Fischer Aladár római főgimnáziumi igazgatót, C. Marica tanárt, dr. Singer Jenő ügyvédet és Puticiu V. egyetemli hallgatót. A vízicserkészek Maros centuriójának vezetőjéül ifj. Demian Auréli kérték fel. Ifj. Ispravníc Sever a gyűlés előadója, bejelentette, hogy Bogdan Hortensa tanárnő most alakítja meg az első leány-cserkész egyesületet. A Crisan gimnáziumi igazgató, Florescu Iovassági Kapitány, Sincal E. és Botis E. lettek az instruktorok.

Simboteanu ezredes kerületi főnök a május hó 6-iki ünnep, pénzügyi számadásainak sürgős rendezését kérte, s ez után a nyári programot állította össze a következő képen: Julius hó közepén nagy kirándulás Brasovba (Brassóba) és Sinaiába, rendezi A. Crisan igazgató, augusztus hó 1-10 között pedig Fischer Aladár igazgató és Dolga Imre vezetése alatt rendeznek Savarsin mellett egy nagy tábor a cserkészek. Igen érdekes és dicséretreméltó az a tény, hogy ezt a kirándulást és tábor közösen az összes centuriók rendezik, a román, magyar, zsidó és sváb cserkészek részvételével.

— Elfogott ágyukat szállító török hajó. Londonból jelentik: Egy angol torpedóhajtó a Márvány-tengeren feltartóztatott egy Tráciából jövő török szállítóhajót, amely ágyukat vitt. Reuter jelentés szerint a törökök most azon fáradoznak, hogy Tráciából ágyukat és csapatokat, amelyeket a mudániai fegyverszüneti szerződés ellenére vittek oda a Görögországgal való ellenségeskedések ismételt megkezdésére, visszahozzák.

Miniszterek a színpadon.

(Bratianu Ionel házassága az új alkotmánnyal. Szatirikus politikai revü a bucuresti Carabus-színházban. — A román főváros nyári színházi eseménye.)

Az „Aradi Közlöny” Bucurestiibe kiküldött munkatársától.) A Teatru National kapui bezártultak. Az utolsó előadás a román színiakadémia drámai és vígjátéki növendékeinek vizsgálóelőadása volt Zsufolt ház, a a páholykban írók és újságírók, kezdő és bevezetett drámai szerzők, — az egyik páholyban Victor Eftimiu — akik mind figyelő szemmel kísérik a fiatal román színész generáció haladását. A készülő és születendő drámák jövőndő játékosai ök, a fiatal Molia Mohor az erdeklődés centrumában, aki megjelenésben, hangban és játékkétségben kétségtelenül a legnagyobb reményekre gerjeszt. S ezzel a délutáni produkcióval — a „Sasfiók”, az „Antigone” és az „Oedipus” egy-egy felvonását látjuk — befejeződik az idei komoly színházi szezon. A páholybérlet a sinaiái királyi kastély alatt körzónak, a bucuresti Lautevolée üdül. Nincs kinek színházi játszani júniusban. Illetve mégis:

az itthoniaknak, akiknek nem telik 200.000 leire, amennyit egy nyári szezonra száni szokás egy sinaiái villa bérletéért. Ezek, akik Bucurestiben maradnak a nyáron, most a Carabus-színház szenzációs nyári revüjét nézte végig, az Akadémia-utcában. A revünek „Una si buna” a címe és főszereplője a kitünő Tanase, Románia legjobb népkomikusa. Csak népkomikus, semmi több, de ennek aztán el sörangu. A revü szerzője: Durstoy. A név alatt ketten rejtőzködnek. A monoklis petre A. Durma az egyik, a szociális miniszterium főinspektora s az érdekes Vasile Stoicovici az ipar és kereskedelmi kamara professzora. Mindegyik megtartotta a neve első szótagját és így lett a társaság együtt, egy név: Durstoy. Ezt a duettet ismeri Bucuresti. Vagy tiz revüt írtak már összesen, kellemes, satirikus, nyári darabokat, amelyeknek clouja ez a mostani műsort domináló „Una si buna”.

DURSTOY
a revü szerzői

C. TANASE
Románia legjobb komikusa

A bucuresti revü irodalmi, illetve színházi specialitás. A külföldi revüket — Budapest, Bécs, Berlin — főleg a kiállítás, a kosztüm és a dekoráció avatja szenzációvá. Nem tulzás, ha a román revüt espriteben és aktualitásokban értékesebbnek mondjuk, mint a külföldi kiállítás-darabokat. Aristophanes, az első revü-író, nyilván mosolyra derülne, ha a Carabus-színház színpadán ott látná meg-elevenedni a mai román kormányt. Vaitoianu belügyminisztertől és Bratianu Ionel miniszterelnöktől kezdve Mosoiu-ig, a közlekedésügy masszív miniszteréig. Az első képben Bratianu Ionel elvált a régi román alkotmánytól, amit Vosiliu asszony krinolinban személyesít meg, hogy esküvőt ünnepeljen az új alkotmánnyal a szöke és elegáns Tuki Ereniával. Jön — ismét egy aktuális Ismenbey, — (Ismed basa) — aki a telen telenyeg Bucurestiben járt s aki a tervezett két nap helyett két hétig maradt a román fővárosban, mert „betutta az utat a hó” és a közlekedés megakadt. A török kö-

vet gratulál az új házassághoz, sok szerencsét kíván a friss alkotmánynak és táncra perdül a masszív közlekedésügyi miniszterrel. Nagy 60 személyes ballett és vége az első képnek. Számítalan ötlet, hihetetlen sok érdekes és aktuális politikai vonatkozás, a színeszek gesztusa, hangja és maszkja azonos a kormány minisztereivel: — eszünkbe jut egy pillanatra Nagy Endre régi, Andrássy-uti kabaréja, ahol Máhr Nándor volt az állandó Tisza István.

És végig a négy kép, csupa idej aktualitás. A második kép a „Gara de Mort”-on játszik, ahol a CFR. mizériái elevenednek meg. A bucuresti állomásfőnök duettet énekel a valea-legei kalauzzal. A CFR. vezérigazgatója kuplézik. S jön ismét a nagyszerű Tanase, a román paraszt, aki a királyi koronázásra ingyen jeggyel utazik fel a fővárosba és az Alcazar mulatóban elfelejti a családi tüzhely szent ségét is. A harmadik kép a Strada Justinidu-i jó történetét mutatja be, akinek a botrányát minden bucuresti lap szellőztette. Nőknek jó

solt, masszírozás közben, mire kiutasították a városból. A színpadon ez a jó szintén jósol és szintén masszíroz. A kép közben be-llbegnek a bucuresti legénylányok, (lásd: Victor Marguerite: Lerhier kisasszony legényélete) és a fővárosi erkölcsöket franciás ötletességgel, csinos kosztümökben énekelik meg. A fabló: egy Kartyabarlang, ahol a címszerpet: az „Una si bun”-t. — (magyarul: kártyakifejezés, annyit jelent: egy a jó!) — ismét a szöke Tuki Eremia játssa. Kartyakosztümbe.

Még idegennek is érdekes, kellemes és ötletes ez a revü. Stoicovici ült mellém, az egyik szerző. Örömmel figyelltem, hogy mulat a saját ötletein. Ha nem mulatott volna ugyanakkor a közönség is: azt hinném, a szerző elfogult önmagával szemben. Bratianu Ionel a premiéren Mosoiu miniszterrel végignézte önmagát a színpadon és elégedetten tapsolt az alter ego-jának, aki házasságot kötött az új alkotmánnyal. A hatalmas nyári színházi helyiség közönsége estéről-estére ünnepli a szerzőket és Tanasét, aki ma a román Rózsahegyinek számít.

Fekete Tivadar.

BUDAPESTI LEVEL.

(Elakadtak a színházi szerződések.)

Legtöbb színházban, közöttük az állami színházakban is, a pénzromlása miatt elakadtak a szerződési tárgyalások. A korona lefelé mutató irányzata mellett a színházak maguk sem kívánják művészeiktől, hogy meghatározott összegre kössék le magukat, indexszámok behozatalától pedig egyelőre huzódoznak. Az állami színházak főigazgatója is, aki elsőnek kezdte meg a jövő színházi év szervezési munkáját, lemondott terve keresztülvételéről s a szerződések tulnyomórésze szeptemberre marad az állami színházaknál is. Néhány külföldi művészen kívül — Unkel, Nasta és Tittel már elutazása előtt aláírta szerződését — az Operaháznak például egyetlen tagja sincs még lekötve. Kivételt csak az operett-színházak főszenészeinél találunk. A primadonnákkal már évad közben megállapodnak igazgatóink, valóságos árverést rendeztek egymás ellen, hogy biztosíthassák színházuk számára a legjobb neveket. A Fővárosi Operett-színház első operettjére, a Pompadourra Fedák Sári hódította el az Uniótól, a művész mellett Biller Irén, Nádor Jenő és Halmay a színház reménye. Következő operettjükre Péchy Erzsit szerződítették, akit bécsi vendégjátéka után, a Fővárosi Operett-színház második operettjében látunk viszont. A Városi Színház november közepére várja vissza amerikai turnéjáról Kosáry Emuvt. Király Ernővel együtt. Tisza Karola, az ujonnan szerződött Kolbav Ildikó, Sziklai és Horti egészítik ki az együtt test. Az Unio operett-színházai jártak legrosszabbul a következő évadra: Honthy Hannán és Rátkain kívül a legjobb nevek versenytárs színházak színlapjára álltak.

HIREK.

Az új kenyér-árak.

(Kenyerhiány Bucurestiből.)

Bucurestiből jelentik: A kereskedelmi és iparügyi miniszter ma tette közé a kenyér és a liszt maximális áraitól szóló rendeletet. A rendelet szerint a buza maximális ára vagononként ab átlomás 45.000 lei, a barna kenyéré pedig kilónként 5 lei. A többi kenyér-fajták szabad kereskedelem tárgyát képezik. Bucureszben a fehér kenyér maximális ára 10 lei. A rozs és a korpa kivételével a gabonaneműek kivitele tilos. A rendelet ellen vétőket az uzsortörvény szerint büntetik.

A fővárosban a kenyérhiány veszedelmes méretekben terjed. Tegnap két kenyérszállító kocsit a tömeg megtámadott és mielőtt még megakadályozhatták volna, teljesen kifosztotta. (Radór.)

A belügyminiszter Aradon. Vaitoianu belügyminiszter szombaton reggel Aradra érkezik, ahol a liberális pártban felmerült problémákat fogja rendezni, majd Siclăusra (Siklóstra) utazik, ahol a határviolinások alkalmazásával szerepelt földművelőket kitüntetésben részesíti.

Kitüntetett papok. A minisztertanács a román királyi pár megkoronázásának emlékére Olajos József magyar-pécskai esperes plébánost és Vadász József nyugalmazott vingei esperest, pápai kamarást a koronázási emlékéremmel (medalia commemorativa incoronarei) tüntette ki.

Felhívás a kereskedőkhöz. A pénzügyigazgatóság közli: A kereskedők készítsék elő a törvényeségi cégbejegyzést, a bérszerződéseket, hogy az adóellenőrző bizottság előtt ha megjelenik, ezeket felmutathassák.

Hol működnek az adóbizottságok? Az aradi adóbizottságok a következő utcákban folytatják holnap, szerdán a munkájukat: az I. a Campianu (Legelősor) utcában, a II. az O. Josif (Baiza) utcában, a III. a Mihai Viteazul (Ferenc) téren, az V. a Vicentiu Babes (Kiss Ernő) utcában, a VI. az Eminescu (Deák Ferenc) utcában a 26. számtól visszafelé, a VII. a Cercetasilor (Szt. Pál) utcában és utána a Tribunal Avante (Damjanich) utcában, a VIII. a Badea Cartan (Angyal) utcában és ennek befejezése után a Sarmiseghetuza (Aranykéz) utcában, a IX. az Oituz (Illés) utcában.

Pályázat. Dr. Robu János főpolgármester pályázatot hirdet a számvédelemnél a X. fizetési osztály 3. fokozatába sorozott tisztviselői állásra. A pályázati határidő július 23.

Évzáró vizsgálat az iskolákban. Bucurestiből jelentik: A közoktatásügyi miniszter rendelete folytán az ország összes középiskoláiban július hó 22-én tartják meg a magánvizsgálatokat.

Meghalt Liszt Ferenc egykori tanítványa. Budapestről táviratozzák: Sipos Antal zongoraművész és zeneszerző, Liszt Ferenc egyik legkedvesebb tanítványa és személyes jó barátja hétfőn a Balaton melletti Révfülöpön 84 éves korában meghalt. A múlt században közkedvelt zeneiskolája volt Budapesten, ahol főleg főúri családok gyermekei részesültek zenei kiképzésben. Magyar tárgyú zeneművei és átiratai még ma is nagy népszerűségnek örvendenek.

— Temesváriak panasza az adók kivételére ellen. Timisoaráról (Temesvárról) jelentik: A timisoarai Polgári Szervezet és a Kereskedők Egyesülete több ízben fordult a pénzügyminiszterhez memorandummal és elpanaszolta, hogy az adókivétel mértékétlenül igazságtalan módon történtek. A pénzügyminiszter megbízásából ma Timisoarára (Temesvárra) érkezett Simionescu pénzügyi vezérigazgató, hogy a panaszok okait és helyességét felülvizsgálja. Ma délből egy órákor kereskedők, iparosok, háztulajdonosok és egyéb érdekeltek képviselőiből álló küldöttség kereste fel a pénzügyi vezérigazgatót, aki előtt ismételtan feltárták a panaszokat. Oprea János, a kereskedelmi és iparkamara elnöke rámutatott arra, hogy a kereskedők és iparosok adóját túl magasan állapították meg. Simionescu vezérigazgató megígérte, hogy a panaszokat felülvizsgálja és az adókivételeket revidálni fogja.

Nagy gyárégés. Bucurestiből jelentik: Buzeből érkező jelentések szerint a Neojiban levő épületgyár, mely egyike volt Európa legnagyobb ilyenemű gyárainak, tegnap leégett. A kár felbecsülhetetlen.

Új vasuti tarifa Magyarországon. Budapestről táviratozzák: A MÁV. tarifaemelése, amely az expressz-, gyors- és a teheráru fuvardíjaknál ötven, a személyszállításhoz 100 százalékos, június 25-én lép életbe. A podgvásztiteldíjak változatlanok maradtak.

Lopják a temető virágait. A városi park- és temetőörök több ízben tettek jelentést Popa Constantin gazdasági tanácsnoknak, hogy a gondozásukra bízott növényeket lopkodják. A virágtolvajok a mai jelentés szerint annyira vetemedtek, hogy százszámra hordják el a sírokról a virágokat. A lopásokat éjszakánként követik el úgy, hogy csaknem lehetetlen az egyetlen temetőörök az ellenőrzés. A gazdasági tanácsnok elhatározta, hogy a legszigorúbb nyomozást és súlyos rendszabályokat fog életbe léptetni a garázdálkodó virágtolvajok ellen.

Adakozás. Aknay Andor és neje a radnai templom és zárda felépítése javára 100 leit adományoztak.

Egy tenorista tragédiája. Budapestről táviratozzák: Arányi Dezsőnek, az Operaház évtizedekig legnépszerűbb tenoristájának ma amputálták az egyik lábát. A művészen súlyos cukorbeteg állapotot kapott, amely a lábát egészen elűszkösítette úgy, hogy az alsó lábcsontját kellett vágni.

A só új árai. A monopolfelügyelőség ma Aradra vonatkozólag újlag megállapította a sóárakat. Az új árak valamivel magasabbak az eddigi áraknál. Ezuttal az örölt só és a darabos só ára egységesen lett megállapítva, még pedig kicsinybeni forgalomban 1 leu 25 baniban kilónként, a kereskedőknek nagybeni vételnél 1 leuban. A kereskedők az új áron bármilyen mennyiségben kaphatnak sót az állomási sóraktárban. A most megállapított árat szigorúan be kell tartaniok a kereskedőknek azzal, hogy ezután papircsacskót nem kötelesek adni a kiszolgáltatót sóhoz. Annak árát, ha a vevő nem hoz, külön felszámíthatják.

Gyermekkoszlik, székek, nyugágyak, tenniszverők, futballok, utazó készletek, kofferok nagy választékban Hegedűs cégnél.

Botrány egy bankközgyűlésen.

(Mikor a vezérigazgatót az utcára teszik ki.)

Szokatlan incidens zavarta meg, mint Budapestről táviratozzák, a Magyar Általános Hitelbank és az Első Magyar Iparbank fuzió közgyűlését. Az Iparbank több részvényese energikus módon adott kifejezést a részvényesek elégedetlenségének, mert a kisebbség a fuzió által megkárosítva érzi magát. Tetőpontján állt az izgalom, amikor felállott Sebeszta Kólos, az Iparbank eddigi vezérigazgatója, aki az év elején ment át a Hitelbank igazgatói székéből az Iparbank élére és kijelentette, hogy huszonhat évig állott a Hitelbank szolgálatában, öt és fél hónap óta áll az Iparbank élén és ezalatt az Iparbank vagyonát ötszöröse fokozta. Ezek után a részvényesekre apellál, amikor személyes ügyét előhozza és bejelenti, hogy az ő jövőbeni pozíciója nincs biztosítva. A Hitelbank részéről a

tárgyalások óta két ízben háttámadták és most huszonhat évi bankprakszis után az utcára teszik ki. Többször megtörtént, hogy báró Ullmann Adolf részéről előzenyiséget tapasztalt, de később a Hitelbank más vezető funkcionáriusai e tárgyalásokat nem ismerték el kötelezőnek. Beszédét ezzel fejezi be:

— Könnyelmű ember voltam, a mikor hittem!

Azután a kisrészvényesek részéről dr. Sebők Dezső kimutatta, hogy a részvényesek érdeke, hogy ne szűnjön meg az Iparbank. — A többség mindemelllett a fuziót szavazta meg. Megemlítjük, hogy az Iparbank élén a múlt év végéig Salamon vezérigazgató állott, aki veje néhai Herzel Bernátnak, az aradi waggongyár volt igazgatójának.

Elfogták egy veszedelmes zsebmetaszt, Timisoarai (temesvári) szerkesztőségünk jelenti: A timisoarai rendőrség ma elfogta Botez János zsebmetaszt, aki vallomásaiban elmondotta, hogy 1898. óta a regátban és Erdélyben elkötetett lopásokból és zsebmetaszékből élt, de eddig még egyetlen alkalommal sem érték tetten. Azért jött Timisoarára, hogy terepszemlét tartson és azután több társával tartósabb működést folytasson a környéken.

Legújabb divatu ajuros, fátjol, flor és osetta harisnyák minden elképzelhető színben meglepő olcsó árban Lusztignál, Bulev. Reg. Maria 14.

Elveszett egy fekete felöltő, fekete keménykalap, esernyő és ezüstóra. Megtaláló adja át a II-ik kerületi rendőrségnek jutalom ellenében.

Kertünnepegy az Öreges Otthonában. A Str. Greceanu (Perényi) utca asyllum árnyas kertjében 24-én, vasárnap d. u. 5 órákor nagyszabásu kerti mulatság rendeztetik. Belepti díj 10 lei.

Öngyilkosság vagy gyilkosság? Timisoarai (temesvári) szerkesztőségünk jelenti: Valkány községben felakasztva találták Marcu Constantin 75 éves gazdát. A vizsgálat megállapította, hogy Marcu Constantin nem követett el öngyilkosságot és holtan akasztották fel. Jómódu gazda volt. Azt hiszik, hogy rablótámadás áldozata az öreg gazda. A vizsgálatot a timisoarai ügyészség megindította.

Agyongázolta a mozdony. Timisoarai (temesvári) szerkesztőségünk jelenti: A temesvár-józsefvárosi pályaudvar külső vágányain ma délelőtt egy tolatómozdony elgázolt egy asszonyt, aki azonnal szörnyethalt. Kiletét még nem állapították meg.

Diana sősborszesz mindenkinek nélkülözhetetlen.

Kandia

legfino mabb esokoládé dessertjei, Yvonne, Osmana. „Aranydollár” most kerültek forgalomba. Darabonként is kaphatók. Mindenütt csakis ezeket kérje n.1274

Exhumálás

a Mold-ügyben.

(Nem tudták megállapítani Kiss József vasuti altiszt halálának okát.)

A Mold-ügyet kapcsolatosan Kiss József volt vasuti altiszt holt testének exhumálását, ma délután fogatosították az aradi felső temetőben. A boncolást dr. Ursu János táblabíró delegált vizsgálóbíró és Gitta Agoston királyi ügyész jelenlétében dr. Bradean Athanáz vármegyei főorvos és dr. Plesa János közkórházi orvos végezték. Délután 3 órakor kezdték meg a sírhant felásását, amely csaknem egy órát vett igénybe, majd kiemelték a még sértetlen állapotban levő koporsót, amelyből kiemelték az elhunyt altiszt omlásnak indult hulláját.)

Kiss József ez év március tizedikén halt meg és tizenkettődikén temették el. Az aradi vasutigazgatóság távirtdaellenőrzési osztályához, mint műszerész volt beosztva. Március másodikán Kiss József főnökével az aradmegyei Paulis községbe utazott, ahol nagyobb borvásárlást eszközöltek a CFR. részére, mielőtt azonban visszafértek volna Aradra, Paulison egy kis mulatást rendeztek. Kiss József hazaérkezése után nyomban panaszkodni kezdett feleségének, hogy rettenetesen kínzó gyomorgörcsei vannak és másnap jelentkezett dr. Popoviciu vasuti orvosnál, aki nem állapított meg semmi komolyabb bajt. A kínzó fájdalmak folyton erősödtek. Kiss József dr. Kabdebó György tiszti orvoshoz ment, aki fájdalomcsillapítószert írt neki. Azt tanácsolta, hogy rögtön hagyja abba a munkát és lakásán fekiüdjen le. Kiss másnap is bement hivatalába. Estefelé kocsin, eltorzult arccal érkezett lakásába és mielőtt még orvost hívtak volna, meghalt. A kerületi hatósági orvos a halál okát nem tudta megállapítani, megadta a temetési engedélyt és így Kiss József halála fölött ekkor mindenki napirendre tért.

A haláleset után néhány napra kerültek napfényre Mold József volt vasuti főfelügyelő és társainak cselekményei. Nap-nap után érkeztek a nyomozást és a vizsgálatot vezető hatóságokhoz újabb és újabb feljelentések, melyekben a legsúlyosabb vádakát emelték Mold és társai ellen. Constantin Neasta vasutigazgató a legfelsőbb fegyelmi bizottság elnökének hirtelen elhalálozása, Plavarnescu Miklós CFR. aradi főtisztviselő, Tergulicza Sándor petrosényi vasuti tisztviselő és Kiss József aradi vasuti altiszt hirtelen elhalálozását is a Mold-üggyel hozták kapcsolatba. A hozzátartozók gyanúkat a hatóságokkal is közölték. Így rendelkezett el a vizsgálóbíró Kiss József holttestének exhumálását is, feleségének feljelentésére és az ügyészség indítványára.

lását is, feleségének feljelentésére és az ügyészség indítványára.

A mai exhumáláson a halál okát nem lehetett megállapítani. A boncoló orvosok azt véleményezték a vizsgálóbíróknak, hogy mivel a feljelentés mérgezés bűntényével gyanúsít ismeretlen tetteseket a hulla részeit küldjék fel a bucuress-ti országos orvostani intézetbe, a hol vegyvizsgálat után meg tudják állapítani, hogy a feljelentésben foglalt vád megfelel-e a valóságnak. A testrészeket ezután egy erre a célra szolgáló kazettába zárták, melyet a hatósági közegek lepecsételtek és az állomásra szállították.

EZ NEM ARAD!

*

Jubilál a szódavíz.

Ez a jubileum nem nagyon fontos, nem olyan fontos, mintha tesszem fel a bulgár Sztambulijcsky kormányelnökségének huszonötödik évfordulóját ülné, de mindenestre az emberiség két szektáját fölötté érdekli. Az ivóket és a nem ivóket. A szódavíz 1923. júniusában lesz 100 éves. Vajjon azok, akik táradt és száraz torkukat nyári esték teher asztalai mellett öblögetik a spriccer harmatos nedvével, gondolnak-e arra, hogy a szódavíz milyen öreg, illetve még csak ilyen fiatal. Eszükbe se jut biztosan arra gondolni, hogy ez a triss, gyöngyöző és hűsítő víz jubileumot ül, illetve jubileumot hül. 1823-ban történt ugyanis, hogy Győrben egy Jedlik Anyos nevű bencés atya rájött a szódavíz készítés titkára. Hogy mi ez a titok, azt sajnos e sorok írója nem tudja. Annyi tény, hogy orz alatt a 100 év alatt, ami az üdítő ital feltalálása óta eltelt, a magyar pap találmánya világszerte ismertté és kedveltté vált.

A jubileumhoz csak egy hozzáfüzni valónk van. A szódavíz nem is találhatta fel más, mint Jedlik Anyos bencés atya. Találós kérdés formájában kellene feltenni most már a problémát: vajjon felhevült lelki állapotát hűsítette-e vele a györi szőlőkben, vagy pedig kevés volt neki a bor és ezt akarta szaporítani? Mindegy, de lehet az is, hogy mind a kettőt egyszerre akarta elérni. Jedlik Anyos neve megérdemli, hogy kiemeljük a feledés homályából. Száz év elteltével felrissziti emléket a Létke-szódavíz. (f. t.)

— A forgalmi adó befizetése. A pénzügyigazgatóság közli: A forgalmi adót két példányu deklarációval kell befizetni, azokból egy példány a nyugtával együtt külön hó és év szerint kezelendők. Az ellenőrzés alkalmával tapasztalták, hogy sok regisztrter spejtal rongyos, ezért azok bekötendők, mert az három évig megőrzendők.

Közgazdaság.

Emelkedik a léva.

A lengyel márka és a német márka ismét esett Zürichben. A lengyel márkát a tegnapi 0.0050-es árfolyammal szemben ma 0.0040-es áron jegyezték, a német márka a tegnapi zürichi zárlatban 0.0040-ről a mai nyitásban 0.0035-re zuhant, a zárlatban pedig 0.0039.50 volt. A magyar Devizaközpont egy leuért csak 37—39.50-et jegyez, de Budapesten már 60 koronát is adtak. Aradon pedig elérte az 52 koronás magasságot. A Napoleon d'Or Budapesten tegnapi mára 100 koronával emelkedett 26.400-ra a bucuress-ti tőzsdén 710 lei volt. A bolgár valuta ismét jelentékenyen emelkedett Bucurestiben 2-ről 2.40-re.

Aradi valutaárak. (Június 19.) Francia frank 13.50, svájci frank 35.50, dollár 204, dinár 2, szokol 6, márka 0.0030, lira 9.25, angol font 885, magyar korona 0.03, osztrák korona 0.0030. — Kifizetések: Budapest belföldi 52, külföldi 42, Bécs 345, Berlin 0.0015, Prága 6.20, Zürich 36.80, Milano 9.35, London 935, Páris 12.80, Newyork 205, Belgrád 2.30.

Temesvári valutaárak. (Június 19.) Berlin 0.0013, Newyork 207, London 945, Páris 12.75, Zürich 36.80, Milano 9.45, lira 9.20, Prága 6.15, szokol 5.90, Belgrád külföldi 2.30, belföldi 2.20, dinár 2.05, Budapest külföldi 38, belföldi 48, Bécs 34.

Bucurestii tőzsdézárlat. (Június 19.) Kifizetések: Páris 12.70, Berlin 0.0017, London 9.38, Newyork 204, Milano 9.30, Zürich 36.75, Bécs 0.0028.50, Prága 6.20, Budapest 0.0325. — Valuták: Napoleon 710, márka 0.0026, léva 2.40, török lira 1.20, angol font 9.40, francia frank 13, svájci frank 36.50, lira 9.25, drachma 4.75, dinár 2.10, dollár 204, lengyel márka 0.0030, osztrák korona 0.0029, magyar korona 0.02.80, szokol 6.

Zürichi nyitás. (Június 19.) Berlin 0.0035, Newyork 556.75, London 2573, Páris 34.30, Milano 25.15, Prága 16.71, Budapest 0.07, Belgrád 6.25, Bucuresti 2.75, Varsó 0.0040, Bécs 0.0078.50.

Zürichi zárlat. (Június 19.) Berlin 0.0039.50, Amsterdam 218.30, Newyork 556.75, London 2572.50, Páris 34.75, Milano 25.25, Prága 16.71, Budapest 0.07, Belgrád 6.20, Varsó 0.0040, Bécs 0.007850.

Budapesti Devizaközpont jegyzése. (Június 19.) Napoleon 26400, Amsterdam 2875—2975, Belgrád 82—84.50, Berlin 0.5.40—5.80, márka 0.5.90—6.30, Bucuresti 36.50—39, lei 37—39.50, London 33840—34540, angol font 33860—34560, Milano 331—343, Newyork 7325—7500, Páris 451—463, francia frank 456—468, Prága 220—228, Varsó 1320—1355.

Bécsi hivatalos zárlat (június 19.) Prága 2130, Belgrád 808, Budapest 7.75, Varsó 0.48, Milano 3215, Bucuersti 3.50, London 327800, Newyork 71260, Páris 4375, Zürich 127.60, Berlin 0.47.50.

A prágai mintavásár. Az 1923. szeptember 2—9, napjain tartandó prágai mintavásáron résztvenni szándékozók tudomására hozatik, hogy a kiállítani kívánt cikkek bejelentésére szolgáló ívek a Kamara irodájában a hivatalos órák alatt (9—14) átvehetők.

Csehszlovák kereskedelmi összeköttetés. A csehszlovákiai Aschban megjelenő és a kereskedelem szolgálatában álló „Export” című folyóirat ingyen közli azon külföldi kereskedelmi cégek ajánlatait és keresleteit, akik csehszlovákiai cégekkel kereskedelmi összeköttetésbe óhajtanak lépni.

— Ismét felállítják a postatakarékpénztárakat. Bucurestiből jelentik: A bucuress-ti postavezérgazgatóság előterjesztést tett a Kormányhoz a postatakarékpénztári intézmények új felállítására. Az alapot az előterjesztéshez a békeszerződéseknek az a megállapodása adja, amely kiköti, hogy azok a postaintézmények, amelyek már a háboru előtt fennállottak, nem szüntethetők meg semmiféle körülmények között. A postatakarékpénztárak szervezési munkálatait rövidesen már meg is kezdik.

A pozsonyi mintavásár. A III. pozsonyi nemzetközi mintavásár folyó évi augusztus 25.—szeptember 2. napjain tartatik. Felvilágosítással szolgál a Kereskedelmi és Iparkamara a hivatalos órák alatt (9—14.)

A szerkesztésért:
KAROLY JOZSEF

felel.

Cenzurat:

IOAN NICHIN

NYILTTÉR.

Az ezen rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

Özv. Morgenstern Gyuláné
fogászati műtőtermét (Str. I. I. Brătianu No. 13. (volt Weitzer-utca) főpostával szemben)

Csobod János
vizsgázott fogtechnikus átvette és működését megkezdette. 3416

Özv. Lengyel Istvánné szül. Vlád Vilma mint mélyen sujtott anya, ugyszintén testvérei István és Irénke ugy a maguk, valamint számos rokon, ismerős és jóbarátaik nevében mélyen megtört szívvel tudatják a felejtethetlen jó leány, testvér, feleség

Szeller Karolyné

szül. Lengyel Vilma

f. évi június hó 18-án, életének 28-ik s boldog házasságuk 4-ik évében, hosszas szenvedés után a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát.

Az Isteben boldogult földi marad ványai f. hó 20-án, d. n. 5 órakor fognak a Str. Doamna Purgly (Purgly Lajosné-utca) 26. számú gyászházából a róm. kath. egyház szertartásai szerint a helybeli felső temetőben levő családi sírkertben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő gyászmise áldozat az elhunytak lelki üdvéért f. évi június hó 26-án d. e. 10 órakor fog a helybeli főtiszt. Minorita-atyák szentegyházában az ezek Urának bemutatattani.

Drága emlékét mindenkor kegyelettel fogjuk megőrizni!

Arad, 1923. június hó 18-án.

Szeller Károly, férje, Balcer Béla és neje szül. Vlád Terézia, nagybácsi és nagynéni, Balcer Etuska, unokatestvére. Ugyszintén számos nagybácsi 3470 nagynéni és unokatestvér.

„Kegyelet” temetőkezési vállalat Arad, Str. I. I. Brătianu (Weitzer J.-utca) 7.

Perzsaszőnyeg szövőtanfolyam.

Jelentkezni lehet egész nap. Szőnyegter-
vek megrendelhetőek vagy készen kaphatók.

Beleznay műterem, Bohus-palota

CREME MADELAINE

Kiváló hatású kozmetikai készítmény
széplő bőrre (mitesszer) pattanások,
aravörösség, májtoltok és arc bőr min-
den tisztáltsága ellen. — Készítik:

Dr. Földes & Hehs

gyógyszerészek, pipere szappan és
vegyszeres gyár: Arad, Micalaca.
Budapest Bertalan-utca 26. Margit
crème gyár. Ügyeljünk a márkára, óva-
kodjunk a hamisításoktól és hason-
nemű utánzatoktól. 13891Modern könyvnyomda
berendezésű

megvételre kerestetik.

Ajánlatok „GLOBUS”, Beregszász,
Csehszlovákia kéretnek. 3488

Cséplőgép tulajdonosok

részére olcsó tü-
zifa eladó. 13276

Cím: WALLINGER hirdetőjében.

Valódi olasz kőműves-kanalak

bármily mennyiségben, továbbá
cementmunkákhoz való kana-
lak olcsó árréért kaphatók:
13276Spitz műköszőrűnél (Földes-parká-
val szemben.)

Radio Hirdetési Iroda 3469. szám.

Pension City Wien.

Előkelő családi pensió, Wien legszebb
helyén a Szt. István templom és a
Graben között I. Kärntnerstrasse
1. Elegáns szobák, lift, fürdő, telefon.
Utcai egyes szoba complete reggoli-
vel, minden mellékszolgáltatást bele-
értve, naponta és személyenként
50.000.— osztrák korona (25.— Ck.,
65.— Jug. korona, 150 Let). 3437

Kényeszereladás

alá kerülnek a helyiség sürgős
kiürítése folytán a következő

szerszám és acélárak:

Gatterfűrészek 680 darab eredeti
remscheidi gyártmány 1000—1700
mm. hosszban (egy része megázás-
tól roszdú, könnyen tisztítható),
150 kg. 18 mm. gömb Bökleracél
rudakban, 1300 kg. Kocsirugóacél
60×12 és 65×10, 5000 drb. bőrvá-
gók és 3500 drb. olpészár. 500
drb. zöldbavagó asztalgép.

Villamosági felszerelvények:

4000 drb. falitárcsa fából, lakkozva
1800 drb. szigetelő harang porcellán
ból, 1000 drb. biztosítékház, 600 drb.
tűgáskontaktus (Steck-kontakt),
8400 drb. gyűrűsávar (Ringnippel)

Kiszerszámok:

1500 drb. csavarhúzó és furó 2500
drb. szilijukasztó Locheisen 2, 3,
4, 5. — A minták és az árak irodám-
ban és raktárimban megtekinthetők

FISCHER MARCEL ARAD

Str. Unirei 9. (Fákla Gábor-utca 10).

Érdeklődők lehetőleg 20-án, 9-12 és 3-6-ig.

Fizetési feltételek megegyezők
szerint. 18152

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak sze-
rint számítjuk.Minden szó hirdetés ára 1,50 let.
Vastagabb betűvel 3.— let.A vastagabb betűvel kívánt szava-
kat aláhúzással kell jelezni.Hirdetéseket délután 8 óráig ve-
szünk fel.Az apróhirdetéseket előre kell fizetni
A legkisebb hirdetés ára 10 szóig
15.— let.A kiadóhivatal fenntartja magának a
jogot, hogy az olyan apróhirdetés szó-
vegét, amelyik tartalmánál fogva ere-
dőt alakjában nem közölhető, megvál-
toztassa.

Levelezés.

ISMERETSEGÉT KITERJESZT-
HETI, az „Aradi Közlöny” ezen ro-
vatja után.MADAM Burari. Hírad teljesen lesumított.
Biztosat érkezésemről még nem tudok.
Okvetlen látni óhajtalak. Iri. 3460

Alkalmazás.

ALLANDÓ ÁLLÁST KAP. ha
az „Aradi Közlöny” ezen rovatát
használja.MANIKÜRÖZŐNŐ házakhoz ajánljuk.
Str. Brătianu (Witzler János) utca
10—12. 3459MEGBÍZHATÓ hőt keresek 2 ½ éves
kis ítu mellé. Rácz Jenő Bulev. Carol
(Erzsébet-körut) 13/a. 3463VARRÓLEANYOK elsőrendű francia
munkára azonnal felvételnek. Várady I.
Str. Russu Sirianu (Aulich-utca) 20/3.
13275SZÖVŐMESTER felvételük egy kiatlat
kötszövőgyár részére. Cím: Wallinger
hirdetőjében. 3276LEANYOK akik jól főzni akarnak ta-
nulni jelentkezzenek Wallinger hirdetőjé-
ben. 13276NŐISZABÓSÁGHOZ ügyes lányok fel-
vételnek. Str. Bariliu 8. (Rákóczi-u.) 29.
Wolmutli. 3416PERFEKT románul tudó gépirőntő ke-
resek. Cím Kelet hírlapiroda. 18152JOBB NŐT gyermek mellé keresek
azonnali belpésre. Künstler Str. Mara-
sesti (Kossuth-u.) 62/14. 3468Plombált, valódi szegedi
édesnemes, rózsá
és morcantii

PAPRIKA

szükségletét minden-
kor a legelőnyöseb-
ben szerezheti be:

BODNÁR TESTVÉREK

szegedi paprika-import, romániai fölerakatában ARAD, Strada Mocioni
No. 4. (Orczy-utca) 1. szám. Eladás csak nagyban.Malomhenger rovatkolást vállal, szalma, törekrázó és dob-
tengelyeket, valamint öntvényeket rövid idő alatt szállít.

Raktáron tart: 3254

Új és használt 10, 16, 20, 24, 30 HP nyersolaj, benzin motoro-
kat, forresöveket, közműveket és malom kőjarkatokat, továbbá
bármily gépek javítását elvállalja.Aradi Vasipari R. T.
Vasöntőde és Gépgyár ARAD.ÜGYES utazó felvételük. Cím a kiadó-
ban. 3464BORPINCÉ részére megbízható kihordó
kerestetik. Cím: Wallinger hirdetőjé-
ben. 13276INTELLIGENS leány pénztárnál alkalmá-
zást nyerhet a Janka gyógyszerár-
ban. 3466

Lakás.

BUTOROZOTT szoba fürdőszoba, hasz-
nálatlalt kiadó. Cím Kelet hírlapiroda-
ban. 13152EGY szobás lakást keresek lehetőleg vil-
lany és vízvezetékekkel. Csak háztulajdo-
nossal tárgyalok. Cím a kiadóban. 3453KÉT SZOBÁS, konyhás, esetleg egy
nagy szobás, konyhás külvárosi lakást
keresek. Csak háziurral tárgyalok. Cím
a kiadóban. 3465

Vétel és eladás.

NAGY HASZONRA TESZ SZERT,
ha az „Aradi Közlöny”-ben hirdet.DÍOFASZEKRÉNYEK, divány, vaddisznó
bőr, kis íróasztal, goblein képek, ágy-
huzatok, asztalnemű, képek, vasmosódó,
székek, függöny stb. eladó. Str. Consis-
torului 12. (volt Bathány-u. 28.), I. em.
jobbna. 1000EGY Stoek motorka 65 HP. 6 vasu tel-
jes felszereléssel, benzinhordókkal, hál-
köszívni eladó. Üzemben megtekinthető.
Sagu German, (Németország) Temesmegye.
13152CASSA, képek, szőnyegek, konyhabe-
rendezés, stélszék, hiszteláda eladók.
Megtekinthető 2—5-ig Bul. Carol 43.
(Erzsébet-körut) 18. 13277KERESEK két-három lőeres 2 fázlud
villanymotort. Cím: Eoca, Strada Bmi-
nescu. 13952MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán
és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst
tárgyakat, perzsa és szírnaszőnyege-
ket, egész gyűjteményeket a legmagá-
sabb árban vásárol a Salon Artistique
Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Eliz-
palota.) 11695VESZEK könyvtárat, hanglegyeket,
bélvezőgyűjteményeket, festményeket és
heredüket a legmagasabb áron. Ker-
pel Izsó könyvkereskedése. 100.000 kö-
tetes kölcsönkönyvtár. Telefon 285.
13629A NAGY KERESLETRE VALÓ TERN-
TEITEL sürgősen keresünk antik buto-
rokat, perzsa szőnyegeket, festménye-
ket, műtárgyakat, régi üveg és porcellán
tárgyakat, japán vázákat és ezüst ötvös
munkákat. Vidéki meghívásra kintazunk.
Szépművészeti Szalon, Ortutay-palota.
13573URISZOBA vadonatúj eladó. Salon Ar-
tistique Fischer Eliz-palota. 13576SELYEMPERZSA 1.80×1.35 olcsón el-
adó. Uranus főpostával szemben. 13906KITUNÓ hangu fekete bécsi zongora
20.000 letért eladó. Uranus főpostával
szemben. 13906EGY ágy teljes felszereléssel, szekrény,
asztal, székek eladók. Str. Vicentiu Ba-
bes (Kiss Ernő) u. 10. 3462PERZSA, ebédlszőnyeg, kettős Wert-
heim-szekrény eladók. Cím: Wallinger
hirdetőjében. 13276ANGORAMACSKÁK, gyönyörűek el-
adók. Bulv. Reg. Ferdinand 21. (volt
11. sz.) 3467NYERSBORKÖVET veszek min-
den mennyiségben Irom Arnold Arad
Str. Grigorie Alexandrescu (Bercesnyl-
utca) 39 sz. 10655

Ingatlan.

OLCSÓ HÁZHOZ JUT. ha az
„Aradi Közlöny” ezen rovatát át-
olvassa.HÁZAK azonnal elfoglalható lakásokkal
sürgősen eladók. Bővebbet: Wallinger-
irodában. 13276

Üzletek.

PÉNYES ÜZLETE LESZ. ha
hirdetését az „Aradi Közlöny” „Üz-
letek” rovatába feladja.JÖMENETELŰ vendéglő Mosóczy-tele-
pen házzal együtt eladó. Bővebbet Wal-
linger-irodában. 13275

Ellátás.

PANHOSZERŰ ellátást kaphat ha-
ggya-tékért élete fogytáig, idősebb házaspár
teljesen ingyen. Cím: Wallinger hirdető-
jében. 13276

Különfélé.

ASZTALOSMŰHELY szállagfűrészzel
bérbeadó. Bővebbet: Wallinger irodá-
ban. 13275TALÁLTATOTT a Minorita templom előtt
egy kulcs-csomó. Igazolt tulajdonosa át-
veheti a kiadóhivatalban. 3471VANILON. Legjobb, legtökéletesebb
Vanilia pótser cukrászók, kávéház tu-
lajdonosok s minden háztartás részére.
Fagyaltok, finom tészta. Ikkörök előál-
litására legalkalmasabb. Készíti dr. Föl-
des & Hehs vegyészeti gyár Arad.
13601FIGYELEM! NAGY JÓVEDELMET
HAJTÓ NÉPSZÜKSÉGLETI CIKK árú-
sítási ajánlat megtételéért minden köz-
ségbe, városba gyógyszerész, droguista,
kereskedő urak tudassák címüket Soós
és Társa Targu mures (Marosvásár-
hely) Kiss Ernő-ut 2. 3443

Vadászmester

kerestetik, ki fájtas az apró va-
dak tenyésztésében. Fizetési fel-
tételkkel pályázatokat a kiadó-
hivatal továbbít. 3461

Kötőgépet

ötös, vagy hatos számú szvetter
kötéshez megvételre keresek. —
Ugyanott egy gyakorlott kötő
felvételük. MIHAI ORISTA Ieris,
(Banat.) 13277